

ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟ
ΔΙΗΜΕΡΟ

• πολιτικών • πολιτιστικών • εκδηλώσεων

20 | 21
Μάρτη

Παλιό Τελωνείο
Χανιά

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Ενωτική Πρωτοβουλία

όλη η εξουσία στις γενικές συνελεύσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Κρίση του καπιταλισμού – Αιτίες και συμπεράσματα	σελ. 3
II.	Η υπέρβαση της κρίσης και η “κοινωνική συναίνεση”	σελ. 4
III.	Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμέτωπη με την κρίση	σελ. 4
IV.	Το εργασιακό τοπίο (με κρίση ή χωρίς!)	σελ. 5
V.	Απαιτούμενη διέξοδος το εργατικό κίνημα	σελ. 7
VI.	Εργατικό Κίνημα και αριστερά: Κοινή πορεία – κοινό ζητούμενο	σελ. 7
VII.	Ζητούμενο ένα νικηφόρο Εργατικό Κίνημα	σελ. 8

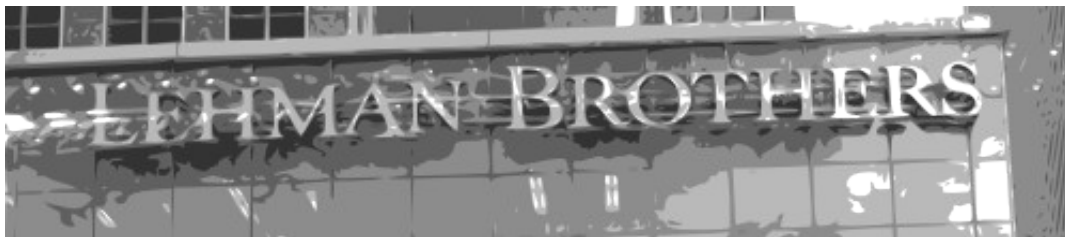
Το παρόν φυλλάδιο δεν αποτελεί ένα ευαγγέλιο σχετικά με το ζήτημα της εργασίας, αντιθέτως, σαν προϊόν συλλογικής δουλειάς σκοπεύει στο να δημιουργήσει προβληματισμούς και συζητήσεις γύρω από το ζήτημα των εργασιακών σχέσεων και του εργατικού κινήματος. Δεν μας αρκεί να αποτυπωθούν απλά απόψεις σε ένα κείμενο, αλλά θέλουμε η προσπάθεια αυτή να τροφοδοτήσει τους νέους αγώνες που θα έρθουν το επόμενο διάστημα.

I. Κρίση του καπιταλισμού – Αιτίες και συμπεράσματα

“Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια κρίση που ξεσπά μια φορά τον αιώνα”, δηλώνει ο Άλαν Γκρίνσπαν στέλεχος της αμερικανικής κεντρικής τράπεζας και όλα δείχνουν μέχρι τώρα ότι έτσι είναι. Ένα αιώνα σχεδόν πριν, ο κόσμος δονήθηκε από την καπιταλιστική κρίση του '29 που σήμανε πολλά για την ταξική πάλη της περιόδου, την ιδεολογική αντιπαράθεση για τα όρια και τα αδιέξοδα του καπιταλισμού. Σήμερα τι είναι αυτή η κρίση; Πως επηρεάζει τον κόσμο της εργασίας και του κεφαλαίου;

Η κρίση του καπιταλισμού, όπως την βιώνουμε σήμερα, ήρθε ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης του και της ανελέητης επίθεσης στα δικαιώματα και τις κατακτήσεις των εργαζομένων. Η κρίση ξεκίνησε από το χρηματοπιστωτικό σύστημα των ΗΠΑ, όπου η πολιτική του δανεισμού χωρίς αντίκρουσμα και η επένδυση των ενδεχομένων κερδών έφερε σε κατάρρευση μερικές από τις μεγαλύτερες τράπεζες των ΗΠΑ. Ενδεικτικό παράδειγμα, η πτώχευση της τέταρτης μεγαλύτερης τράπεζας των ΗΠΑ η Lehman Brothers, καθώς και κάποιων ασφαλιστικών κολοσσών.

Πλέον, όμως, οι τράπεζες παγκοσμίως δεν αποτελούν αυτόνομο κλάδο της οικονομίας, αλλά αποτελούν κομμάτι μεγάλων μονοπωλίων που περιλαμβάνουν βιομηχανίες, πολυεθνικές εταιρείες, κλπ και αν πληγεί ένας από αυτούς τους τομείς, συμπαρασύρει μαζί του και τους υπόλοιπους. Έτσι, είδαμε πέρα από τράπεζες να καταρρέουν, επιχειρήσεις να κηρύσσουν πτώχευση και να κλείνουν, μέχρι και ολόκληρες χώρες (βλ. Ισλανδία) να μην μπορούν να αντεπεξέλθουν στην κρίση.

Η κρίση, βέβαια, έχει πιο βαθιές αιτίες. Προέρχεται απ' την “αδυναμία” των εργαζομένων να καταναλώσουν τα προϊόντα που έχουν παραχθεί σε “αφθονία”, την “αδυναμία” τους να αποπληρώσουν τα δάνεια στις τράπεζες, που τόσο “απλόχερα” έδιναν και γενικότερα την καταβαράθρωση της αγοραστικής τους δύναμης. Η έμφυτη ανάγκη του κεφαλαίου για όλο και μεγαλύτερα κέρδη είχε ως φυσικό επακόλουθο την άγρια επίθεση στους εργαζόμενους, με την συνεχή μείωση των μισθών, την μαζική περικοπή θέσεων εργασίας, την ελλιπή και σχεδόν μηδενική ασφάλιση σε συνδυασμό με την λεηλασία των ασφαλιστικών ταμείων, την αύξηση των ωραρίων, τις ελαστικές σχέσεις εργασίας, τη μόνιμη λιτότητα, κλπ..

Παράλληλα, η ανάγκη να βρίσκεται το χρήμα συνεχώς σε κίνηση ικανοποιείται με την εκμετάλλευση, πέρα από την εργατική δύναμη των εργαζομένων, σχεδόν κάθε έκφανσης της ζωής τους. Η διασκέδαση, ο αθλητισμός, η δημιουργία πλασματικών αναγκών, το life-style, η ανάγκη για επικοινωνία είναι πλέον πεδία άκρατης κερδοφορίας για το κεφάλαιο. Απ' την άλλη η φύση έχει γίνει ένα από τα πλέον κερδοφόρα πεδία, με τίμημα την εξάντληση των φυσικών πόρων του πλανήτη, τις κλιματικές αλλαγές, την καταπάτηση κάθε ελεύθερου χώρου, κλπ.

II. Η υπέρβαση της κρίσης και η “κοινωνική συναίνεση”...

Το μεγάλο ερώτημα που καλούνται οικονομολόγοι, τραπεζίτες, πολιτικοί, και οι ίδιες οι επιχειρήσεις να απαντήσουν είναι το πως θα ξεπεραστεί η κρίση. Η μεγαλύτερη προσπάθεια που γίνεται είναι να πειστούν οι εργαζόμενοι ότι έχουν μερίδιο ευθύνης για την κατάσταση της οικονομίας και ότι η μόνη διέξοδος είναι η κοινωνική και εθνική συναίνεση.

Ο Κ. Καραμανλής δηλώνει, μετά την συνάντηση με τον Κ. Παπούλια για το ζήτημα της κρίσης:

“Με σύνεση, με ψυχραιμία, με εθνική συνεννόηση, με κοινωνική αλληλεγγύη, αλλά και με τις κατάλληλες παρεμβάσεις, μπορούμε να περιορίσουμε δραστικά τις επιπτώσεις από αυτή την κρίση. Και πιστεύω ότι αυτό είναι ευθύνη όλων μας: Ευθύνη των πολιτικών ηγεσιών, ευθύνη των κοινωνικών εταίρων, ευθύνη του τραπεζικού συστήματος, αλλά και τις ίδιες της επιχειρηματικής κοινότητας”.

Οι προθέσεις των κοινωνικών εταίρων και της επιχειρηματικής κοινότητας έχουν φανεί απ’ την πρώτη στιγμή της εκδήλωσης της κρίσης. Οι μαζικές απολύσεις και οι περικοπές στις θέσεις εργασίας έχουν γίνει μόνιμο θέμα στις ειδήσεις. Σ’ ολόκληρο τον κόσμο, ήδη, έχουν γίνει χιλιάδες απολύσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα κάποιες απ’ τις μεγαλύτερες δυνάμεις στον επιχειρηματικό κόσμο όπως η General Motors, η Bank of America (η οποία μαζί με την Citigroup ευθύνονται για το 35% των απολύσεων στον τραπεζικό τομέα σε παγκόσμια κλίμακα), η Nokia, κλπ. Οι χιλιάδες άνεργοι ανά τον κόσμο λειτουργούν σαν μοχλός πίεσης για την όλο και μεγαλύτερη συμπίεση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Υπό τον φόβο της απόλυσης η διαπραγμάτευση για τους όρους εργασίας (μισθός, ωράρια, συνθήκες εργασίας) γίνεται με τους χειρότερους, για τους εργαζόμενους, όρους.

III. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμέτωπη με την κρίση

Πολλές επιχειρήσεις, όμως, υπό το βάρος της κρίσης, δεν αρκούνται στα παραπάνω και ψάχνουν κι άλλους τρόπους για να μειώσουν το κόστος. Έτσι, έχουμε δει τα τελευταία χρόνια πολλά εργοστάσια και εταιρείες να κλείνουν σε μια χώρα και να μεταφέρονται σε άλλες με πιο φτηνό και ευέλικτο εργατικό δυναμικό. Στην Ελλάδα, γνωστό παράδειγμα είναι η εταιρεία Τρικολάν, του επιχειρηματία Θ. Λαναρά στη Νάουσα, ο οποίος άρχισε να μεταφέρει σταδιακά την παραγωγή στα εργοστάσια που άνοιξε στα Βαλκάνια, μέχρι και το Σεπτέμβρη του 2004 που ανακοίνωσε την απόλυση των τελευταίων 98 εργατών και εργατριών που είχαν απομείνει στην επιχείρηση.

Τρομερή διευκόλυνση για επιχειρήσεις με παραρτήματα σε άλλες χώρες, αποτελεί και η Οδηγία Μπολκενστάιν της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα μ’ αυτή, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις μπορούν να απασχολούν εργαζομένους στα παραρτήματά τους, σύμφωνα με το εργασιακό καθεστώς που ισχύει στην μητρική.

Η κρίση, όπως παραδέχεται κι ο Καραμανλής, έχει περάσει και εντός των συνόρων της Ελλάδας με τα στοιχεία της ΓΣΕΕ (12.000 απολύσεις και άλλες 2.050 διαθεσιμότητες εργαζομένων στο 4μηνο Νοεμβρίου '08 - Φεβρουαρίου '09) να δείχνουν πως τα συμφέροντα των επιχειρήσεων δεν μπορούν να συμβαδίζουν με αυτά των εργαζομένων.

Η συναίνεση που “ευαγγελίζονται” οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνοψίζονται στην ετήσια έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για την ανάπτυξη 30 κρατών-μελών του οργανισμού:

- x Αλλαγές στα όρια και στο καθεστώς των συντάξεων.
- x Μείωση του κατώτατου μισθού.
- x Μείωση των κλάδων που εντάσσονται στα βαρέα και ανθυγιεινά.
- x Μείωση φορολογικών συντελεστών με παράλληλο ψαλίδισμα των κρατικών δαπανών.
- x Περικοπές στο υπεράριθμο προσωπικό στο δημόσιο.
- x Ιδιωτικοποιήσεις δημοσίων υπηρεσιών.

Απ' την μεριά τους, οι κυβερνήσεις σ' ολόκληρο τον κόσμο, προσπαθούν με κάθε τρόπο να στηρίξουν τα συμφέροντα των επιχειρήσεων και των τραπεζών, με συνεχείς ενέσεις ρευστότητας στην αγορά και κρατικές χρηματοδοτήσεις. Έτσι, οι επιχειρήσεις πλουτίζουν όχι μόνο αντλώντας υπεραξία απ' την εργασία των εργαζομένων, αλλά και από τα λεφτά που έχουν πληρώσει οι εργαζόμενοι στους φόρους του κράτους. Η ελληνική κυβέρνηση “βρήκε” αμέσως τα αναγκαία, για την διάσωση των τραπεζών, **28 δισ ευρώ**, ενώ αρνείται πεισματικά να ικανοποιήσει τις ανάγκες των εργαζομένων για αύξηση των μισθών και των συντάξεων, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τα αιτήματα της απεργίας των δασκάλων για μισθούς 1400 ευρώ. Απ' την άλλη οι ενέσεις ρευστότητας δεν φαίνεται να βοηθούν στην καλύτερευση της ζωής των εργαζομένων...

IV. Το εργασιακό τοπίο (με κρίση ή χωρίς!)

Το εργασιακό τοπίο, παρόλα αυτά, έχει διαμορφωθεί αρκετά χρόνια πριν το ξέσπασμα της σημερινής κρίσης. Τα παλιότερα κεκτημένα των εργαζομένων, όπως η σταθερή δουλειά, η κοινωνική ασφάλιση, το 8ωρο, έχουν καταπατηθεί εδώ και καιρό απ' την ανάγκη των επιχειρήσεων για μεγαλύτερα κέρδη. Πλέον, οι εργαζόμενοι έχουν να αντιμετωπίσουν μια πολύ πιο σκληρή πραγματικότητα στους χώρους εργασίας. Στο όνομα της “αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας”, τα ελαστικά ωράρια, οι απλήρωτες υπερωρίες, η συμπίεση των μισθών είναι πλέον δεδομένα.

Η διαμόρφωση της νέας γενιάς εργαζομένων

Η νέα γενιά, που θα στελεχωσει τις θέσεις εργασίας, προέρχεται από ένα τεράστιο κατακερματισμό, που ξεκινά απ' την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο διαχωρισμός Ενιαίου και Τεχνικών Λυκείων (ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ) συμβάλλει στην δημιουργία εργαζομένων πολλών ταχυτήτων, οι οποίοι, εφόσον συνεχίσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα διαχωριστούν εκ νέου σε ΑΕΙ, ΤΕΙ, Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών, Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, κλπ.. Συνολικά, η νέα γενιά είναι αναγκασμένη να βρίσκεται σ' ένα διαρκές κυνήγι διπλωμάτων, πιστοποιητικών, σεμιναρίων, ώστε να μπορούν να διαπραγματεύονται τους όρους εργασίας τους - σε κάθε περίπτωση ατομικά - με τους “καλύτερους” όρους. Η πολυδιάσπαση αυτή εντείνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των εργαζομένων και το μόνο που βοηθά είναι η ενίσχυση της θέσης του εργοδότη απέναντι στον εργαζόμενο, καθώς μπροστά στον φόβο της ανεργίας ο κάθε εργαζόμενος θα “πουλά” φτηνότερα την εργατική του δύναμη. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι νέοι εργαζόμενοι φτάνουν σε σημείο να κάνουν δύο και τρεις δουλειές για να τα βγάλουν πέρα, συμβιβάζονται με ελάχιστους μισθούς, με εξοντωτικά ωράρια, ακόμα και σε δουλειές που ούτε καν τους ασφαλίζουν.

Οι αλλαγές στην κοινωνική ασφάλιση

Πέρα από την εξαθλίωση των όρων με τους οποίους θα δουλεύουν οι εργαζόμενοι, παρατηρείται και μια σφοδρή επίθεση στην ασφάλιση και στην συνταξιοδότηση των εργαζομένων. Η επίθεση αυτή έχει ενταθεί τα τελευταία 5 χρόνια από την ΝΔ, αλλά έχει ξεκινήσει εδώ και μια 20ετία από τις διαδοχικές κυβερνήσεις ΝΔ και ΠΑΣΟΚ. Απ' το 1992 με το Νόμο Σιούφα (ΝΔ) ξεκινούν οι περικοπές στις συντάξεις, υποχρεώνονται οι ασφαλιζόμενοι να πληρώνουν μέρος της ιατροφαρμακευτικής τους περίθαλψης, ενώ δίνεται για πρώτη φορά η δυνατότητα στα ασφαλιστικά ταμεία να παίζουν έως και το 20% των αποθεματικών τους στο χρηματιστήριο. Στη συνέχεια, ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ με διαδοχικούς νόμους και ρυθμίσεις που μείωσαν σταδιακά ακόμα περισσότερο τις συντάξεις και άνοιξαν το δρόμο για την ιδιωτικοποίηση της κοινωνικής ασφάλισης. Ο τελευταίος νόμος που ψηφίστηκε, πέρυσι, για το ασφαλιστικό (κυβέρνηση ΝΔ) αποτελεί μια συνολική και πολύ σκληρή επίθεση στα ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων. Περικοπές συντάξεων, συγχώνευση των ταμείων, αύξηση των εισφορών, “ανταποδοτικά” κριτήρια στην παροχή των συντάξεων συνθέτουν την εικόνα της αντιδραστικής μεταρρύθμισης.

Ούτε ο Δημόσιος τομέας στο απυρόβλητο

Οι σαρωτικές αλλαγές που συμβαίνουν εδώ και καιρό στον χώρο της εργασίας δεν αφήνουν στο απυρόβλητο ούτε τα “ιερά” κεκτημένα των εργαζομένων στο Δημόσιο. Η τάση για αναδιαμόρφωση των εργασιακών σχέσεων, λοιπόν, φαίνεται ξεκάθαρα και στον δημόσιο τομέα. Μόνιμες θέσεις εργασίας σπάνια ανοίγουν πλέον, ενώ οι δημόσιες υπηρεσίες απασχολούν τους νέους εργαζόμενους με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κλπ. Η “διευκόλυνση” των παλαιότερων εργαζομένων να βγουν στη σύνταξη (εθελούσιες έξοδοι με ευνοϊκούς όρους) ανοίγει το δρόμο να γίνει καθεστώς η παραπάνω κατάσταση για αυτούς που θα καλύψουν τις κενές θέσεις. Παράλληλα, ακόμα και στον δημόσιο τομέα, είναι πολύ συχνή η ανάθεση κάποιων εργασιών σε ιδιωτικές εταιρείες - εργολάβους, που απασχολούν τους εργαζομένους με τους χειρότερους όρους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η εταιρεία επινοικίασης εργαζομένων ΟΙΚΟΜΕΤ, που είχε αναλάβει τον καθαρισμό των σταθμών του ΗΣΑΠ, ή οι εταιρείες καθαρισμού, φύλαξης, μεταφορών, τεχνικών εργασιών που μισθώνουν τα πανεπιστήμια (και το Πολυτεχνείο Κρήτης).

Stage – προγράμματα μαύρης εργασίας

Ένα ακόμα καθεστώς διάλυσης των σταθερών εργασιακών σχέσεων είναι και αυτό των προγραμμάτων Stage. Ο θεσμός αυτός έρχεται από την Ε.Ε., εφαρμόστηκε επί ΠΑΣΟΚ και με μεγαλύτερη ένταση τα τελευταία 5 χρόνια επί ΝΔ, και ορίζεται ως απόκτηση εργασιακής εμπειρίας. Με πρόσχημα τη μείωση των δεικτών ανεργίας τα προγράμματα αυτά έχουν λάβει μεγάλη έκταση κυρίως στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Στην ουσία, όμως, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την κατάργηση της μονιμότητας και την ύπαρξη ενός “ στρατού” ευέλικτων κι αναλώσιμων εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι στα προγράμματα καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες, το ωράριό τους είναι κανονικό, όπως και των μόνιμων υπαλλήλων και αμείβονται με 480 ευρώ, χαμηλότερα από την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας και μετά το πέρας 18 μηνών επιστρέφουν στην ανεργία. Όλα αυτά σε συνδυασμό με την εκτεταμένη παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας, δημιουργούν μια εφιαλτική κατάσταση που έρχεται στην επιφάνεια πλέον με άγριο και σκληρό τρόπο.

V. Απαιτούμενη διέξοδος το εργατικό κίνημα

Απέναντι σ' όλα τα παραπάνω η διέξοδος, κατά τη γνώμη μας, δεν είναι να σταθούμε αμίλητοι μέχρι να περάσει η μπόρα και να προσπαθήσουμε να περισώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερα κεκτημένα, που έτσι κι αλλιώς για τη νέα γενιά εργαζομένων είναι ελάχιστα έως αμελητέα. Αντίθετα, επειδή έχουμε ανδρωθεί σε αγωνιστικούς καιρούς η διέξοδος για μας είναι ένα εργατικό κίνημα με νικηφόρα προοπτική.

Η προσπάθεια μιας φοιτητικής συλλογικότητας να μιλήσει για το εργατικό κίνημα μπορεί και πρέπει να γίνει υπό το πρίσμα της μελλοντικής συμμετοχής των μελών της σε αυτό. Βλέπουμε, δηλαδή τον εαυτό μας ως μία ενεργή συνιστώσα των μελλοντικών εργατικών αγώνων, που πρέπει να ξεσπάσουν και να πετύχουν νίκες. Θα προσπαθήσουμε λοιπόν να αντισταθίσουμε την έλλειψη εμπειρίας συμμετοχής σε εργατικούς αγώνες, με την ανάγνωση της ιστορίας, κατ' αρχάς, του εργατικού κινήματος της νεώτερης μεταπολιτευτικής περιόδου στη Ελλάδα. Αυτό πηγάζει από το γεγονός ότι ισχυρό οργανωμένο εργατικό κίνημα εμφανίστηκε μετά τις ριζικές πολιτικές αλλαγές της μεταπολίτευσης και από τότε ακολούθησε πτωτική πορεία, τόσο σε αριθμούς συμμετοχής σε σωματεία, συνδικάτα και απεργίες, όσο και σε πολιτικό περιεχόμενο και διεκδικήσεις.

VI. Εργατικό Κίνημα και αριστερά: Κοινή πορεία-κοινό ζητούμενο

Οι μαχητικές απεργίες του '73 δίνουν τη θέση τους στην εξέγερση του Πολυτεχνείου και η ριζοσπαστικοποίηση του κόσμου οδηγεί στη πτώση της χούντας. Η έλλειψη οργανωμένης πρότασης από την αριστερά οδήγησε την ανασφαλή ελληνική κοινωνία στην εκλογή Καραμανλή, η αντιδραστική πολιτική του οποίου οδήγησε σε όξυνση των προβλημάτων της ελληνικής κοινωνίας. Η ασταθής πολιτική περίοδο '74-'80 συνοδεύτηκε από το ξεκίνημα μιας τεράστιας εφόδου του εργατικού κινήματος και της νεολαίας για να πάρουν πίσω αυτά που έχασαν στα 7 χρόνια της δικτατορίας. Σε αυτή τη χρονική περίοδο εμφανίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο πολλά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα (ΠΑΣΟΚ, PSOE στην Ισπανία, Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Πορτογαλίας) για να καρπωθούν την αριστερή στροφή του κόσμου. Τη δεκαετία που ακολουθεί η δύναμη του ΠΑΣΟΚ αυξάνεται και η "σοσιαλιστική" του συνθηματολογία οδηγεί τον κόσμο στη λογική της ανάθεσης και της εκπροσώπησης για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που συνεχίζουν να υφίστανται ενσωματώνοντας τα όποια εργατικά αιτήματα υπήρχαν. Εμφανίζεται ένα νέο «επάγγελμα», αυτό του συνδικαλιστή και ισόβιου εκπροσώπου των εργαζομένων.

Επιπλέον, η ελληνική αριστερά καλείται να αντιμετωπίσει και να ξεπεράσει την ανασφάλεια που γέννησε μια σειρά γεγονότων (πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ., συγκυβέρνηση του '89, κ.ο.κ.). Η αδράνεια της, η ταυτόχρονη παγκοσμιοποίηση του καπιταλισμού, που σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης όριζε το νέο γύρο αντεργατικής επίθεσης, η άνοδος του νεοφιλελευθερισμού κι οι αντίστοιχες κυβερνήσεις στην Ελλάδα (ΠΑ.ΣΟ.Κ.) συνετέλεσαν στη δημιουργία ενός εφιαλτικού τοπίου στους εργατικούς αγώνες με πολλά κεκτημένα να παραχωρούνται άνευ όρων. Η καταπάτηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, με κορυφαία στιγμή τη χάραξη κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής στη Συνθήκη της Λισσαβόνα παίζει ρόλο στο ξέσπασμα εργατικών κινητοποιήσεων απ' άκρη σ' άκρη στην Ε.Ε. (C.P.E. στη Γαλλία, σιδηροδρομικοί υπάλληλοι στη Γερμανία, ταχυδρομικοί στην Αγγλία, κ.α.).

Μαχητικοί αγώνες της προηγούμενης περιόδου

Σε εθνικό επίπεδο τα τελευταία χρόνια ξέσπασαν αλληπάλληλες απεργίες σε πολλούς κλάδους όπως στους τραπεζικούς, στους εργαζομένους στους δήμους, στη ΔΕΗ, στους δασκάλους και τους εκπαιδευτικούς, στους ναυτεργάτες, στους εργαζομένους της Ολυμπιακής και στους αγρότες. Οι αγώνες αυτοί δεν περιορίστηκαν σε οικονομικά αιτήματα αλλά προέβαλαν και άλλες πτυχές της νεοφιλελεύθερης πολιτικής όπως οι ιδιωτικοποιήσεις, τα ελαστικά ωράρια, οι περικοπές εργαζομένων, κ.α. Οι παραπάνω αγώνες παρουσιάστηκαν αρκετά μαζικοί, δυναμικοί και με διάρκεια αλλά δυστυχώς δεν πέτυχαν τις νίκες που τόσο είχαν ανάγκη όλοι οι εργαζόμενοι. Πιθανά αίτια για τις ήττες αυτές μπορούμε να αναζητήσουμε στην αδιαλλαξία της κυβέρνησης και την άμεση ενεργοποίηση των κοινωνικών αυτοματισμών, την έλλειψη συγχρονισμού και κοινού αγώνα των απεργών, τη δομή και την οργάνωση των κινητοποιήσεων. Παρόλα αυτά η μαχητικότητα των αγώνων έπαιξε ρόλο στη δημιουργία αγωνιστικών παραστάσεων στην ελληνική κοινωνία, επανέφερε στις συνειδήσεις του κόσμου ως μέγιστο όπλο των εργαζομένων την απεργία και αφήνει πρόσφορο έδαφος για νέους αγώνες. Επειδή είμαστε σίγουροι ότι η περίοδος της κρίσης του καπιταλισμού, που διανύουμε, θα γεννήσει πολλούς νέους αγώνες καλούμαστε να απαντήσουμε στο ερώτημα πως αυτοί θα είναι νικηφόροι. Καταλαβαίνουμε ότι δε μπορεί να είναι νικηφόρος ένας αγώνας που στηρίζεται στην ήδη ηττημένη αντίληψη για την οργάνωση και τη δομή του εργατικού κινήματος.

Ο υποταγμένος συνδικαλισμός

Θιασώτης αυτής της αντίληψης είναι η ΓΣΕΕ (Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας), που σε συνδυασμό με τα ανενεργά, και σε πολλές περιπτώσεις ανύπαρκτα, σωματεία έχουν φέρει σε τραγική θέση το εργατικό κίνημα. Σε όποιο αγώνα του παρελθόντος κοιτάξουμε βλέπουμε τη ΓΣΕΕ να είναι ο επίσημος συνομιλητής των εκάστοτε κυβερνήσεων και των εργοδοτών. Δεν είναι τυχαίο ότι από τη δεκαετία του 80 η κατάληψη υψηλών θέσεων από επαγγελματίες συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ οδηγεί αποκλειστικά σε βουλευτικούς θώκους. Είναι σημαντικό εξάλλου για το αστικό κράτος και τις κυβερνήσεις να ελέγχουν και να χειραγωγούν το ανώτερο, ευτυχώς μόνο στα χαρτιά, συνδικαλιστικό όργανο όλων των εργαζομένων. Με αυτό τον τρόπο γίνεται εύκολο να εγκλωβιστούν και να ηττηθούν οι αγώνες. Είναι φανερό ότι όταν η πολιτική 'φεύγει' από την ευρεία βάση των συνδικάτων και των σωματείων και μεταβαίνει σε διαχειριστικό επίπεδο είναι καταδικασμένη να ενσωματωθεί και να καταλήξει ακίνδυνη.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα της παραπάνω λογικής μπορούμε εύκολα να διακρίνουμε σε όλους τους πρόσφατους αγώνες. Έτσι, όταν το φοιτητικό κίνημα έκανε αγώνα ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της παιδείας και τα ΙΔΒΕ (Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης) η ΓΣΕΕ έσπευδε να ιδρύσει το πρώτο! Όταν το Δεκέμβρη ο αγώνας ήταν σε κρίσιμη καμπή και έπρεπε να αγκαλιαστεί από πλατιές μάζες εργαζομένων, η ΓΣΕΕ έσπευσε να βγάλει την κυβέρνηση από τη δύσκολη θέση καλώντας τον κόσμο να μείνει σπίτι του για την αποφυγή επεισοδίων! Ακόμα την ώρα που οι εργαζόμενοι δίνουν μάχες για την ύπαρξη συλλογικών συμβάσεων εργασίας η ΓΣΕΕ υπογράφει σε σύμπνοια με ΣΕΒ(Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων) και κυβέρνηση Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας που προβλέπει την κατάπτυστη αύξηση των 0,77 € την ημέρα! Όταν η κυβέρνηση κήρυττε παράνομες τις απεργίες και καλούσε σε «επιστράτευση» (ΔΕΗ, ΟΤΑ, ναυτεργάτες), η ΓΣΕΕ σφύριζε αδιάφορα και καλούσε τους απελπισμένους απλήρωτους απεργούς να σεβαστούν το κοινωνικό σύνολο και να λήξουν τον αγώνα τους. Η λογική, λοιπόν, της εξαργύρωσης των αγώνων δίνει σημαντική χείρα βοήθειας στο κεφάλαιο όταν αυτό τη χρειάζεται κι έχει οδηγήσει στους πολιτικά ακίνδυνους αγώνες.

ΠΑ.Μ.Ε. κι Άγιος ο Θεός!

Η άλλη πρόταση για το εργατικό κίνημα έρχεται απ' το χώρο του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος και μέσω του μετώπου του, του ΠΑ.Μ.Ε.. Μια κριτική στην πρότασή του για τους αγώνες των εργαζομένων είναι αυτή που λέει ότι αυτοπαρουσιάζεται ως η μοναδική διέξοδος για νικηφόρους αγώνες περιορίζοντας, όμως, τους εργαζόμενους στη διενέργεια του οικονομικού αγώνα ενώ επιφυλάσσει τον πολιτικό αγώνα για το Κόμμα. Επειδή, όμως, πιστεύουμε ότι η πρόταση για το εργατικό κίνημα είναι βαθιά πολιτικό ζήτημα, θεωρούμε ότι και το πρόβλημα του ΠΑ.Μ.Ε. να εκφράσει τους εργαζόμενους είναι πολιτικό και πηγάζει απ' τη παραδοσιακή ηττημένη αντίληψη τέτοιων κομμάτων με το κόμμα στην κορυφή της πυραμίδας. Έτσι, λοιπόν, το ΚΚΕ και το ΠΑΜΕ καταλήγουν να βρίσκονται **απομονωμένοι από όλους τους μεγάλους αγώνες που έχουν δώσει οι εργαζόμενοι**. Οι διαφορετικές συγκεντρώσεις, διαμαρτυρίες, πορείες από αυτές του υπόλοιπου αγωνιζόμενου κόσμου, ωθούν το ΠΑΜΕ τελικά να **ζυμώνεται πολιτικά με τον ίδιο του τον εαυτό**, μη μπορώντας να αποκτήσει μια σύγχρονη πρόταση που να εκφράζει το σύνολο των αναγκών των εργαζομένων και της νεολαίας.

Αμεσοδημοκρατικοί, ανυποχώρητοι, νικηφόροι εργατικοί αγώνες!

- Πεποίθηση μας είναι ότι για τη νικηφόρα έκβαση των αγώνων που θα έρθουν στο επίκεντρό τους πρέπει να βρίσκεται ο ίδιος ο εργαζόμενος. Τι εννοούμε;

Ότι, κατ' αρχάς, η πολιτική πρέπει να ξεκινάει απ' τους ίδιους τους εργαζόμενους, να κρίνεται στις γενικές τους συνελεύσεις, να δοκιμάζεται στην πραγματικότητα, να εμπλουτίζεται μέσ' απ' τις κινηματικές διαδικασίες και να ξαναγυρνά πίσω για περαιτέρω αναβάθμισή της. **Θέλουμε ένα εργατικό κίνημα που στον πυρήνα του θα βρίσκονται τα πρωτοβάθμια, ταξικά σωματεία κι οι αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες αποφάσεών τους**. Ένα εργατικό κίνημα που θ' αποτινάξει όποιες τάσεις εγκλωβισμού στο γραφειοκρατικό, ξεπουλημένο συνδικαλισμό, επιπέδου Γ.Σ.Ε.Ε.. Ένα εργατικό κίνημα που θα συντονίζεται στη βάση των πρωτοβάθμιων σωματείων του, των απεργιακών του επιτροπών κ.ο.κ., θα παλεύει για την αλλαγή των συσχετισμών, την ενεργοποίηση των εργαζομένων και των σωματείων και θα ενοποιεί το σύνολο της εργατικής τάξης σε ανώτερο πολιτικό επίπεδο και με βάση τις ανάγκες των εργαζομένων. Ένα εργατικό κίνημα, τελικά, που το ρόλο, όπως είπαμε και στην αρχή, θα το έχει το σύνολο των εργαζομένων χωρίς να υποκύπτει στους ψευδοδιαχωρισμούς των νέων και παλιών, των Ελλήνων και μεταναστών, των ασφαλισμένων ή μη, των απασχολούμενων ή ημιαπασχολούμενων κ.τ.λ..

- Ερώτημα: -Είναι κάτι τέτοιο εφικτό και πραγματικό;

Το πιο μεγάλο παράδειγμα έρχεται απ' το άμεσο παρελθόν και με αφορμή την τραγική επίθεση της εργοδοσίας στην Κ. Κούνεβα. Πάνω από 90 πρωτοβάθμια σωματεία συντονίζονται για πάνω από δύο μήνες με πρωτοφανή τρόπο με απτές νίκες(κατάργηση σύμβασης με ΟΙΚΟΜΕΤ). Οι εργαζόμενοι έχουν πάρει την κατάσταση στα χέρια τους και μέσα από συνεχείς διαδικασίες συνελεύσεων προβαίνουν σε κινητοποιήσεις αγκαλιάζοντας μεγάλα κομμάτια της εργασίας και της νεολαίας.

Το Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών

Άλλο παράδειγμα στον κλάδο μας, τους μηχανικούς: Το Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών (Σ.Μ.Τ.). Απέναντι στην πλήρη απουσία κάθε συλλογικής κατοχύρωσης στο χώρο των μηχανικών και των τεχνικών, η ίδρυση και η λειτουργία του Σωματείου Μισθωτών Τεχνικών ήταν ένα πολύ σημαντικό βήμα. Τα αιτήματα και οι στόχοι του πέρα από τη «λογική της κρίσης», αλλά σύμφωνα με την λογική των σύγχρονων αναγκών, όπως αυτές προκύπτουν από τις δυνατότητες της εποχής έδειξαν ότι υπάρχει άλλος δρόμος για τη συλλογική έκφραση των εργαζόμενων μηχανικών- τεχνικών. Το ΣΜΤ παλεύει για το πάγωμα των απολύσεων, για εργασία με ανθρώπινους ρυθμούς και ωράρια (7ωρο-35ωρο-5ήμερο), για ελάχιστους μισθούς πάνω από τα όρια της φτώχειας που είναι τα 1400 ευρώ το μήνα, για την προώθηση της λογικής του κοινωνικού οφέλους και της δημιουργικής εργασίας απέναντι στην περιβαλλοντική καταστροφή και τη μονότονη εργασία. Επίσης, το κλίμα συλλογικότητας, η αυτοπεποίθηση στους εργαζόμενους, το κλίμα αλληλεγγύης ανάμεσά τους, η έμπρακτη αντίσταση στις απολύσεις, ο επιτυχής αγώνας να στηθούν επιχειρησιακά σωματεία, ειδικά στη ζούγκλα των νέων τεχνολογιών (forthnet, wind, vodafone, altec κ.ά.) είναι μερικά μόνο από τα νέα χαρακτηριστικά του, που μέσα σε λίγα μόνο χρόνια έφερε πάνω από 1500 νέα μέλη σε αυτό και πολλές επιτυχίες, όπως είναι η ανάκληση απολύσεων, οι συμβάσεις εργασίας σε συγκεκριμένες εταιρείες, η ανάδειξη των εργαζομένων σε ερευνητικά πανεπιστημιακά προγράμματα ως πραγματικό προσωπικό, στη μικρή εταιρεία που λέγεται «εργαστήριο».

Το πιο σημαντικό όμως, βήμα για το χώρο των μισθωτών τεχνικών είναι η περσινή υπογραφή μετά από πολύμηνο αγώνα συλλογικής σύμβασης εργασίας του σωματείου με τους εργοδότες, που πέρα από την κατοχύρωση θεμελιωδών εργασιακών δικαιωμάτων (μισθών, αδειών, υπερωριών κλπ), για πρώτη φορά αναγνωρίζει τους εργαζόμενους με ατομική σύμβαση έργου (ΔΠΥ) ως πραγματικούς εργαζόμενους με τα δικαιώματα των επισήμως εργαζόμενων στο χώρο.

(απόσπασμα απ' την ιδρυτική του σωματείου)

→ Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΔΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ, ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ...

Στα πλαίσια των δικών μας αναγκών που περιγράψαμε παραπάνω, διαμορφώσαμε τα παρακάτω αιτήματα που, προφανώς, είναι υπό συζήτηση και επαναδιαμόρφωση όσο προχωρούν οι πολιτικές ζυμώσεις με τον κόσμο τις εργασίας και του κινήματος. Διεκδικούμε λοιπόν (ενδεικτικά):

- ★ Κάτω νόμος για το ασφαλιστικό.
- ★ Βασικός μισθός 1400, για όλους.
- ★ Κανένας διαχωρισμός των εργαζομένων μεταξύ, έλληνα και μετανάστη, νέου ή ηλικιωμένου, σχέσης εργασίας(ΔΠΥ, μισθωτή εργασία). Κανένας αποκλεισμός των ανέργων από την κοινωνική ασφάλιση. Άμεση αντιμετώπιση της ανασφάλιστης και μαύρης εργασίας.
- ★ Κατάργηση του νόμου για το ΤΣΜΕΔΕ.
- ★ Αξιοπρεπείς συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
- ★ Απαγόρευση των απολύσεων. Δέσμευση των κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων (προσωπικών ή άλλων εταιριών) του ιδιοκτήτη, της εταιρίας που πτωχεύει ή κλείνει. Να περνάει η υπό πτώχευση εταιρεία στη δημόσιο, με δήμευση της περιουσίας των ιδιοκτητών και εργατικό έλεγχο. Ανατροπή της πολιτικής επιδότησης των απολύσεων με κατάργηση stage κλπ.
- ★ Επίδομα ανεργίας στα 1400€, που να καταβάλλεται για όλη την περίοδο ανεργίας.
- ★ Μείωση του εργάσιμου χρόνου, χωρίς μείωση των αποδοχών. 35ωρο, 5νθήμερο, 7ωρο. Μαζικές προσλήψεις σε κανονικές θέσεις απασχόλησης στο δημόσιο.
- ★ Κανονικές προσλήψεις στους συμβασιούχους, μισθωτούς με ΔΠΥ. Όχι στις ελαστικές εργασιακές σχέσεις. Κατάργηση των υπεργολαβιών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Να κλείσουν οι δουλεμπορικές εταιρείες, οι εταιρείες προσωρινής απασχόλησης και δανεισμού εργαζομένων. Κατάργηση της οδηγίας Μπολκενστάιν της ΕΕ και των πρόσφατων αποφάσεων της για το 65ωρο.
- ★ Διεκδίκηση ΣΣΕ για όλους τους κλάδους που καλύπτει το ΣΜΤ, με επέκταση του πεδίου εφαρμογής της υπάρχουσας σύμβασης σε πανελλαδικό επίπεδο, με ουσιαστική βελτίωση των αμοιβών και των όρων εργασίας, με βάση τις ανάγκες μας.
- ★ Ενιαία αγωνιστική στάση απέναντι στην εργοδοτική αδιαλλαξία, με αγωνιστικό συντονισμό όλων των σωματείων του χώρου (κλαδικών και επιχειρησιακών)
- ★ Άμεσα το ΣΜΤ θα θέσει στην εργοδοσία το ζήτημα της υπογραφής συλλογικής σύμβασης εργασίας για τον κλάδο της πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.

Πεποίθησή μας είναι ότι το επόμενο διάστημα θα ξεσπάσουν εργατικοί αγώνες που μπορούν και πρέπει να νικήσουν. Θα δώσουμε τη μάχη απ' τη σκοπιά μας να μαζικοποιούνται και να δυναμώνουν ενάντια στη λογική των καιρών, μεταφέροντας την εμπειρία και τις παραστάσεις του φοιτητικού κινήματος.

Άμεσο μετρήσιμο βήμα της επόμενης περιόδου για τη συλλογικότητα μας θα είναι η προσπάθεια για συντονισμό σε επίπεδο γενικών συνελεύσεων όλων των συλλόγων εργαζομένων- φοιτητών- μεταπτυχιακών στο μέτωπο του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Ο Λένιν το 1889 έλεγε:

«Κάθε απεργία ξυπνάει στους εργάτες την ανάγκη του σοσιαλισμού».

Σήμερα, έναν αιώνα μετά, στις αντιφάσεις που γεννά ο ίδιος ο καπιταλισμός κι η κρίση του, θα είμαστε κομμάτι ενός συνόλου που κάνει τη δικιά του

«έφοδο στους ουρανούς».